

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Lubomíra Velce a soudkyně JUDr. Zuzany Sváčkové a Mgr. Pavly Polednové ve věci

žalobkyně: **L. S.**, narozená xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx xxx
zastoupená zmocněncem L. S.
bytem tamtéž

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj**
sídlem Staroměstské nám. 6, 110 15 Praha 1

o zaplacení částky 75 000 Kč s příslušenstvím a částky 46 500 Kč s příslušenstvím,
k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 9. ledna 2025,
č. j. 27 C 182/2024-42,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Odvoláním napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu o uložení povinnosti žalované zaplatit žalobkyni za nepřiměřenou délku řízení vedeného Městským úřadem xxx pod sp. zn. SMBO 10213/2020/STAV/sumb částku 75 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 69 000 Kč od 16. 4. 2024 do zaplacení, (výrok I) a zamítl také žalobu o uložení povinnosti žalované zaplatit žalobkyni za nepřiměřenou délku řízení vedeného Městským úřadem xxx pod sp. zn. SMBO 24632/2020/STAV/sumb částku 46 500 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 46 500 Kč od 16. 4. 2024 do zaplacení (výrok II). Soud prvního stupně rovněž rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 900 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, kterou žalobkyně odůvodnila tvrzením, že nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce zmíněných správních řízení jí byla způsobena nemajetková újma, kterou žádá odškodnit částkami 75 000 Kč a 46 500 Kč.
3. Ze shodného tvrzení účastnic řízení a na podkladě provedení dokazování soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně byla účastnicí řízení vedeného Městským úřadem xxx (dále jen „městský úřad“) pod sp. zn. SMBO 10213/2020/STAV/sumb o odstranění stavby (dále jen „první posuzované řízení“) a pod sp. zn. SMBO 24632/2020/STAV/sumb o prodloužení platnosti stavebního povolení (dále jen „druhé posuzované řízení“). Poté se soud prvního stupně soustředil na popis průběhu obou posuzovaných řízení včetně výčtu rozhodnutí jednotlivých orgánů veřejné moci, které byly v mezidobí vydány (tj. rozhodnutí již zmíněného městského úřadu, dále rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Městského soudu v Brně, Nejvyššího soudu a Ústavního soudu). Soud prvního stupně vzal současně za prokázané, že žalobkyně dne 12. 10. 2023 požádala žalovanou o odškodnění za nemajetkovou i majetkovou újmu způsobené jí nepřiměřenou délkou posuzovaných řízení celkem částkou 137 600 Kč. Žalovaná na tuto výzvu reagovala sdělením ze dne 15. 4. 2024 že žalobkyni uplatněné nároky nepovažuje za důvodné, a to pro absenci příčinné souvislosti mezi tvrzenými pochybeními orgánů veřejné moci a žalobkyni uplatněnou újmu.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

4. Uvedená skutková zjištění soud prvního stupně posoudil podle § 13 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen „OdpŠk“) a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. K tomu uvedl, že žalobkyně neprokázala důvodnost nároku na náhradu ušlého zisku ve výši 64 600 Kč ani nároku na náhradu zaplaceného správního poplatku ve výši 1 000 Kč, což se pak týká i požadavku na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jí měla být způsobena ve výši 30 000 Kč (v řízení vedeném stavebníky o prodloužení platnosti stavebního povolení) a ve výši 42 000 Kč (v řízení o odstranění stavby, respektive o nenařízení odstranění stavby). Dále soud prvního stupně uvedl, že příčinou tvrzené újmy byla vadně podaná žádost, která byla následkem nekázně žalobkyně (respektive tehdy obou stavebníků). Orgány veřejné moci přitom postupovaly plynule a bez zbytečných průtahů (s ohledem na situaci, za které byla řízení vedena). Závěrem ocitoval část usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. III. ÚS 2643/21, vydané v dané věci, podle kterého je potřebné přihlédnout i k tomu, za jaké situace byla posuzovaná řízení vedena, tj. že v době vyhlášení nouzového stavu byla činnost celé veřejné správy redukována na nezbytně nutný rozsah, pro omezení pohybu osob byla minimalizována přítomnost personálu na pracovištích, takže nebylo možné spravedlivě požadovat po správním orgánu (za stavu, kdy došlo k ochromení jeho činnosti), aby ve všech případech zajistil příslušné úkony ve lhůtách stanovených zákonem pro běžný provoz (respektive bezodkladně). Za popsanych okolností Ústavní soud shledal jednání žalobkyně a jejího manžela (které do značné míry postrádalo racionální a strýzivý náhled na danou situaci, a to nejen s ohledem na období vyhlášeného nouzového stavu, ale i v souvislosti s dalšími souběžně podanými žalobami a navazujícími opravnými prostředky) jako postup blížící se svou povahou do určité míry šikanóznímu výkonu práva. Soud prvního stupně poté žalobu zamítl a výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil odkazem na § 142 odst. 1, 3 zákona č. 99/1996 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).
5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. V něm předně namítla, že odůvodnění napadeného rozsudku je velmi nepřehledné, takže měla značné obtíže se v něm orientovat. V souvislosti s tím zdůraznila, že náhradu ušlého zisku a ani náhradu za správní poplatek, který soud prvního stupně uvádí v odůvodnění rozsudku jako předmět tohoto řízení, žalobkyně po žalované nepožadovala a nepožaduje. Předmětem tohoto řízení tudíž je požadavek na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou žalobkyni nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce dvou správních řízení vedených městským úřadem, přičemž za první z posuzovaných řízení požaduje odškodnění ve výši 75 000 Kč, a to konkrétně za období od 12. 6. 2020 do současnosti (protože toto řízení ještě nebylo skončeno) a za druhé z posuzovaných řízení požaduje odškodnění ve výši 46 500 Kč, a to za období od 26. 12. 2020 do 9. 8. 2023. Dále se žalobkyně soustředila na popis průběhu obou posuzovaných řízení s tím, že to byly orgány veřejné moci, které zapříčinily nepřiměřenou délku těchto řízení (řízení vedené o odstranění stavby bylo zahájeno pouze na základě domněnky městského úřadu, že část obvodového zdiva byla při rekonstrukci střechy odstraněna v rozporu se stavebním povolením; krajský úřad sice poté vyhověl odvolání žalobkyně a zmíněné rozhodnutí zrušil, nicméně městský úřad již žalobkyni požadované rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby nevydal). Nečinností orgánů veřejné moci tudíž první posuzované řízení doposud skončeno nebylo a druhé z posuzovaných řízení sice skončilo, ale i to trvalo nepřiměřeně dlouho. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nepřiměřenou délkou tohoto řízení trpí, požaduje za to zadostiučinění. Navrhla proto navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.
6. Žalovaná, která se s rozsudkem soudu prvního stupně ztotožnila, navrhl, aby odvolací soud tento rozsudek jako věcně správný potvrdil. Je totiž nadále přesvědčená, že žalobkyně neprokázala vznik nemajetkové újmy, respektive příčinnou souvislost mezi tvrzenou újmou a nečinností správního orgánu.

7. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.) a dospěl k závěru, že rozsudek soudu prvního stupně nelze potvrdit a ani změnit.
8. Se žalobkyní lze souhlasit v tom, že rozsudek soudu prvního stupně je vnitřně rozporný. V úvodu jeho odůvodnění totiž soud prvního stupně sice zkonstatoval, že žalobkyně požaduje poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jí měla být způsobena nepřiměřenou délkou dvou správních řízení, které žádá odškodnit částkami 75 000 Kč a 46 500 Kč, nicméně poté oproti tomu (v odstavci 7.) odůvodnění rozsudku rozebírá nárok na ušlý zisk ve výši 64 600 Kč, náhradu za zaplacený správní poplatek ve výši 1 000 Kč a zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 42 000 Kč a ve výši 30 000 Kč se závěrem, že žalobkyně neprokázala příčinou souvislost mezi tvrzeným pochybením orgánů veřejné moci a nemajetkovou újmu.
9. Nejprve je tedy třeba znovu připomenout, že žalobkyně učinila předmětem tohoto řízení poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jí měla být způsobena nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce dvou řízení vedených Městským úřadem xxx, a to pod sp. zn. SMBO 10213/2020/STAV/sumb, za což požaduje částku 75 000 Kč, a dále pod sp. zn. SMBO 24632/2020/STAV/sumb, za které požaduje částku 46 500 Kč. Z obsahu spisu (konkrétně ze žalobních tvrzení uvedených na čl. 4 spisu), vyplývá, že žalobkyně žádala částku 1 500 Kč za každý započatý měsíc posuzovaných řízení. Za první z nich požadovala odškodnění za období od 12. 6. 2020 do dne podání žaloby v této věci, tj. do dne 9. 8. 2024, což vypočetla částkou 75 000 Kč, nicméně s ohledem na to, že toto řízení nepovažuje za skončené (má se nacházet s ústavní stížností u Ústavního soudu), požaduje odškodnění za období od 12. 6. 2020 do doby rozhodnutí soudu v této věci. Zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou žalobkyní druhým z posuzovaných řízení požaduje za období od 26. 12. do 9. 8. 2023 ve výši 46 500 Kč.
10. Pro závěr o důvodnosti nebo nedůvodnosti žaloby je pak třeba zodpovědět předně otázku zda, popřípadě v jakém rozsahu, je na danou věc aplikovatelný článek 6 odstavec 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) totiž dovodila výjimku z pravidla, že nelze požadovat odškodnění za nepřiměřenou délku správních řízení, která se týká případů, kdy je absolvování správního řízení nezbytnou podmínkou pro to, aby věc mohla být uplatněna u soudu. Není-li tedy celé řízení, tj. řízení vedené před správním orgánem i soudem (a dále možná opět před správním orgánem) skončeno ve lhůtě přiměřené náročnosti dané věci, dochází k nesprávnému úřednímu postupu (ve smyslu § 13 odst. 1 věty druhé a třetí, odškodnitelné podle § 31a odst. 3 OdpŠk).
11. Konkrétně to v praxi znamená, že je-li požadováno odškodnění za tvrzený nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce správního řízení, je třeba nejprve zodpovědět otázku, zda v dané věci šlo o zásah do práva účastníka, a jeho zájem na vyřešení této věci byl opravdový a vážný, rozhodnutí o dotčené věci mělo přímý vliv na existenci, rozsah a způsob výkonu daného práva, toto právo mělo svůj základ ve vnitrostátním právu a právo, o němž bylo jednáno, mělo civilní, tedy soukromoprávní povahu. Při splnění uvedených podmínek pak lze takové řízení podřadit pod působnost článku 6 odstavce 1 Úmluvy, což znamená, že je na danou věc aplikovatelné Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010.
12. Na danou věc se jeví jako přílehlavá soudní judikatura, která dospěla k závěru o aplikovatelnosti článku 6 odstavce 1 Úmluvy (mimo jiné) na stavební řízení vedené žadatelem o vydání stavebního povolení, protože o jeho vlastnickém právu k nemovitosti bylo v takovém řízení rozhodováno (srovnej například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 344/2014).
13. Dospěje-li soud prvního stupně k závěru, že na danou věc je aplikovatelná působnost článku 6 odstavce 1 Úmluvy a tím také Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, je dále třeba, aby znovu posoudil průběh posuzovaných řízení a jejich délku srovnal s dobou, kterou lze s ohledem na skutkovou, procesní a právní náročnost dané věci považovat za přiměřenou pro skončení předmětných řízení.

14. Vzhledem k tomu, že popsané nedostatky nelze pro jejich závažnost odstranit v odvolacím řízení, jež je především řízením přezkumným, a s přihlédnutím k tomu, že při uplatnění práva rovnosti stran je třeba poskytnout účastníkům řízení příležitost, aby svá sporná tvrzení prokázali s možností následného přezkumu soudem odvolacím. Závěr o nesprávném úředním postupu a na to navazujícím (případně) odškodnění je totiž předně úkolem prvostupňového soudu (viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2011 sp. zn. 30 Cdo 1293/2011). Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně zrušil (§ 219a odst. 1 písm. b/ a odst. 2 o. s. ř.) a věc vrátil prvostupňovému soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/o. s. ř.).
15. V pokračujícím řízení se soud prvního stupně bude řídit výše uvedenými pokyny odvolacího soudu s tím, že za porušení zásady rychlosti řízení, které je ve svém důsledku nesprávným úředním postupem (podle § 13 OdpŠk.), lze považovat jen takový postup v řízení, kdy doba jeho průběhu neodpovídá skutkové a právní náročnosti projednávané věci a kdy délka řízení tkví v příčinách vycházejících z působení orgánu veřejné moci v této věci. Pakliže soud prvního stupně zjistí, že délka posuzovaných řízení byla ve vztahu k žalobkyni nepřiměřeně dlouhá, rozhodne o způsobu a rozsahu odškodnění nemateriální újmy, která je přiměřená nemajetkové újmě, která tím byla žalobkyni způsobena (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009).
16. V souvislosti s okolnostmi dané věci je však třeba přihlídnout i k tomu, že stát neodpovídá za průtahy, které jsou způsobené nedostatkem součinnosti či dokonce záměrným působením ze strany účastníků nebo jsou-li vyvolány jinými okolnostmi, které nemají původ v povaze soudu a jeho institucionálním a organizačním vybavení (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2001 sp. zn. 25 Cdo 38/2000). Posuzování přiměřenosti lhůty je dáno na jedné straně zájmem účastníka řízení na rychlém vyřízení věci a na straně druhé obecným zájmem na řádném výkonu spravedlnosti.
17. Lze tedy shrnout, že v případě závěru soudu prvního stupně o nepřiměřené délce posuzovaných řízení bude namísto úvahy, že náhrada nemajetkové újmy, pakliže byla způsobena nesprávným úředním postupem orgánů veřejné moci, má sloužit ke kompenzaci stavu úzkosti, nejistoty a duševního stresu v očekávání výsledku případu, do níž byl účastník řízení v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden a v níž byl udržován. Odškodňována je tudíž újma způsobená nejistotou ohledně výsledku řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4385/2010, a ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4336/2010, ze dne 18. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 269/2012 a také ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 806/2012). Nejde tedy pouze o sankcionování státu za to, že k nepřiměřené délce řízení došlo (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1313/2010).
18. Kritéria, která je třeba přitom zohlednit, je především složitost případu, chování poškozeného, postup příslušných orgánů a význam předmětu řízení pro účastníka.
19. Složitost případu (řízení) je jednou z možných objektivních příčin prodloužení řízení. Je tedy třeba přihlížet jak k procesním komplikacím, tak i skutkové či hmotněprávní složitosti daného případu. Vždy by však mělo jít o to, jak si v konkrétním případě počínal rozhodující orgán, protože by měl mít k dispozici takové procesní nástroje a takové schopnosti, aby se v co nejkratším čase vypořádal i s náročnějším případem.
20. Dále je samozřejmé, že účastníci mají právo využívat všechny procesní instituty, které jim správní řád i občanský soudní řád nabízejí. To však zároveň znamená, že správní orgány i soudy jsou povinny tyto procesní úkony posoudit a rozhodnout o nich, což vede k prodloužení řízení. Vyšší procesní aktivita účastníků řízení tak může řízení prodloužit o dobu potřebnou pro předložení věci

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

odvolacímu orgánu, pro jeho následné rozhodování a pro promítnutí výsledků přezkumu do dalšího postupu v řízení; toto prodloužení však nelze přičítat státu k tíži.

21. Chování účastníků řízení může na celou délku řízení působit jak negativně, tak i pozitivně, a to buď svou nečinností (například nereagováním na výzvy soudu) nebo naopak svou aktivitou obstrukčního charakteru (například opakovanými nejasnými podáními, vrstvením a řetězením podání atd.), a to jak úmyslným, tak i nedbalostním. Účastník řízení může (samozřejmě) vyvíjet také činnost směřující ke zkrácení délky řízení.
22. Postup orgánu veřejné moci během řízení může být posouzen buď jako snaha rozhodnout ve věci v co nejkratším možném čase, a to při zachování zákonem předepsaných procesních postupů, nebo na druhé straně jako bezdůvodná nečinnost, svévole či neschopnost vedoucí ke zbytečným prodávám ve vyřizování případu (tzv. průtahy v řízení).
23. Nejdůležitějším kritériem pro stanovení formy a případné výše odškodnění je význam předmětu řízení pro účastníka vyjádřený tím, co je pro něj v sázce (srovnej například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1313/2010, a náleží Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. III. ÚS 1320/10). Nejistota spojená s právním postavením účastníka, je tím intenzivnější, čím je pro něj větší význam předmětu řízení. Zvýšený význam předmětu řízení pro svou osobu přitom musí tvrdit a prokazovat účastník, výjimku z uvedeného pravidla představují řízení, která již povahou svého předmětu mají pro jejich účastníky zvýšený význam (věci trestní, opatrovnické, pracovněprávní, věci osobního stavu, věci sociálního zabezpečení a věci týkající se zdraví nebo života, popř. taková řízení, která s přihlédnutím k vysokému věku účastníka nebo jeho zdravotnímu stavu je třeba vyřídit přednostně).
24. V novém rozhodnutí soud prvního stupně rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení, do jejichž výše zahrne i náklady tohoto odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 11. června 2025

JUDr. Lubomír Velc v.r.
předseda senátu